

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 1 50 »
 Helyben na. noz aordva:
 Egész évre . . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 3 frt — kr.
 Vülékre postán szállítva:
 Egész évre . . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 3 50 »

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visezáadásra a vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 7.

A csabai plébánia.

— A »Budapesti Hírlap« szives figyelmébe ajánlva. —

A »Budapesti Hírlap« f. évi 6-ik számában, a fenti cím alatt, a békés-csabai r. k. egyház fölötti kegyuraságnak Ő csász. és apost. kir. Felsége, mint legfőbb kegyur által történt s lapunk legutóbbi számában is közölt legfelsőbb végleges eldöntését egy oly külön cikkben tárgyalja, mely hemzseg a téves állításoktól és tételektől. Nincs helyén egy évek óta, minden illetékes hazai törvényes fórumon tárgyalt s letárgyalt és végre a legfelsőbb fórum, Ő csász. és apost. királyi Felsége által végérvényesen eldöntött, félszázados bonyolult jogi kérdést a napi sajtóban újra tárgyalni; de nagyon is helyén van a közönség helyes tájékoztatása céljából a fenti cikknek egy pár szembezőkő tévedését konstatálni s helyre igazítani.

És midőn ezt teszük, elvárjuk a »Budapesti Hírlap« igazságérzetétől, hogy e helyreigazításról tudomást venni s ezt lapjában is megtenni szives leend. Mint mindig, valahányszor e rég óta huzódó kérdést lapunkba tárgyaltuk, ezuttal is minden személyes vonatkoztatást kizárunk fejtegetésünkben. Hock János képviselő uról azonban annyiban meg kell emlékeznünk, mert az említett cikk Hock Jánosnak b. csabai lelkészszé történt választásából származtatja a vita keletkezését s a legfelsőbb döntést Hock János

plébánossága megsemmisítésének tünteti fel.

Erre nézve helyreigazításul megjegyezzük, hogy

1. Schlauch bibornok mindjárt váradi püspöksége második évében, a mint egy kegyuri teher teljesítésével szemben támasztott nehézségekből észrevette s megállapította a baj okául a kegyuri jogviszony rendezésének be nem fejezett voltát: azonnal megindította az összezárt kérdés tisztázása s törvényes befejezése iránt a törvényes lépéseket. Ekkor még Hock Jánosról senki sem álmodott; az akkor még viruló egészségnek örvendő Pék Antal csabai plébános is csak közel négy év múlva hunyt el 1894. évi január hóban.

2. Hock Jánosnak b.-csabai plébánossá választását, helyesebben bemutatását, illetőleg B.-Csaba városának ez iránt hozott határozatát még B. Eötvös Lóránt vallás- és közoktatási miniszter semmisítette meg és pedig 1894-ik évben, mert a kegyuri jog akkor még vita alatt állott s az illetékes főpásztor kijelölési jogát nem gyakorolhatta.

Hock János ügyét tehát már Wlassics miniszter elődje elintézte. A főkérdés elintézésének hosszadalmas voltában különben annak is része volt, hogy mint kegyuri peres kérdésnek a közigazgatási hatóságok fokozatos határozatai után kellett legfelsőbb fokú elintézés alá jutni s ezen a törvényes jogszokásnak megfelelő uttól a miniszter nem tért el, habár Békésvármegye közönsége 1894. végén azt

is kérte maga, hogy esetleg a vallás- és közokt. m. kir. miniszter, mint a legfőbb kegyur meghatalmazottja minden fokozatos eljárás mellőzésével végleg határozzon.

3. Kétségtelen tévedés az is, mintha Békésvármegye a város javára döntött volna. A valódi tényállás ugyanis, hogy csak a cikk által kifogásolt lelkész-bemutatói jog kérdésével foglalkozunk, az, hogy az alispán, mint második fórum, a város kegyuri jogának megállapítása ellen felebező b.-csabai községi több képviselővel szemben megállapította a kegyuri jogot s kötelezettséget s a községnek, mint kegyurnak lelkész-bemutatói jogát; azonban a harmadik fórum, t. i. Békésvármegye közigazgatási bizottsága az alispáni határozaton azon változtatást tette, hogy Csaba község, mint kegyur csak az illetékes nagyváradi püspök által kijelölendő egyének közül választhat lelkészt.

Azt a különbséget tehát, a mivel a községi kegyuraság jár, részben már a békésvármegyei közigazgatási bizottság megállapította és pedig bizonyára arra való tekintetből is, hogy a kegyuri jogban történt változás óta egyetlen egyszer előfordult lelkész-bemutatói alkalmával is minden ellenmondás nélkül gyakorolta az illetékes nagyváradi püspök a kijelölési jogot.

A miből az is kétségtelenül világos, hogy mennyire nem felel meg az igazi tényállásnak a cikk azon állítása, hogy Csaba városa a megsemmisített válasz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mésalliance.

. . . A harmadik keringő után elhúzódtak a bálterem sima parkettjéről, az épülethez csatolt télikertbe . . . A fényesen kivilágított chartres-i vígadó sajtát zenekara, a szünet alatt Dansai réverie-jét húzta a province-i újságíróknak — busan, cigányosan . . .

— En úgy érzem, hogy kegyed hidegebb irántam, mint eddig volt, Alison.

— Óh! maga kislelkű, csak nem gondolja, hogy . . .

Itt, vagy nem jutott eszébe semmi, a gondolatfonala megszakadt és felelete egyszerűen gépies volt, vagy akire gondolt, nem akarta kimondani; nehogy Silvain Aurélnak gyanuhoz adatot szolgáltatson.

— Nem panaszkodom Alison, csak rosszul esik fölületes figyelme, hogy nem akarja meghallani szívem hangos verését, sőt másokra inkább ügyel, mint reám . . .

— Hiába gyanakodik Aurél, nem tüntetek én ki senkit bizalmammal annyira, hogy abból a tisztességes illemen kívül, másra vonhatna következtetést, vagy éppen igényt támaszthatna szívem iránt. — Higyen nekem, nincs semmi oka féltékenykedni és biztosítom, hogy szüzi szerelmem meg nem változik soha . . . gondolom így meg lehet elégedve.

— Egyetlenem!

— Drágám.

A kaktuszok közé művészileg készített miniatűr-vizesés melankolikus locsogása mellett csevegett a fiatal táncospár. A zene akkordjai elmosódva jutottak a pálmák közé és mint egy tulvilági angyali kar hallatszott a muzsika lágy tónusa, elhalva egy-egy pianóban. Odabenn pedig nyüzsgött a tarkaruhás dámák és a frakkos gavallérok mulatni vágyó serege.

— És kinek ígérte oda a négyeseket Alison.

— Az utolsót kivéve mind az öné, felelte — föltéve, hogy még senkivel sem foglalkozott — egészíté ki egy kis czélatossággal, mialatt belépőjét pajkosan félvállára vetette.

— És kié az utolsó; ha szabad tudnom?

— Hát a vicomte Moulins-é hadarta gyorsan, mert a minap haza . . . vagy izé — ott hon minálunk — tudja? nagyon esengett és mert sehogysem tudtam elütni kívánságától, odaigértem az utolsót, de csak az utolsót — ezt jól hangsúlyozta, megérthette a szerelmes Aurél. — De ni! beharangoznak az elsőre — álljunk fel. Azután elvegyültek a tarka kép sokaságában . . .

***

— Alison! én meghalok, mit tettél? Ugy-e nem szeretsz már? Biztos forrásból vettem a pletykászerű vádat, hogy megbotrányozásig kihívón mulattál a hírlapírók bálján, a télikert pálmái kihallgatták vallomástokat, szerelmi hűségteket, mondd meg őszintén elhatározásodat, ne ámits, mert ez lassu halál rám nézve, mondd ki, hogy nem engem szeretsz s akkor vége . . . — Tegnap beszéltem el szüleimnek szándékomat, hogy birva szived önzetlen sze-

relmét, nőül veszek és ma!? . . . ma már eldölve látom tervemet, meghusitva erős szándékomat, ah! te hírlapírók báljának hősnője voltál nélkülem, miért lánczoltál magadhoz, rabbá tettél, a te raboddá, hogy reménytelenül pusztuljak. Nem fájna semmi, ha nem mondtad volna, hogy szeretsz lángoló, ha kábitó csókjaiddal meg nem szédítettél volna.

Kétségbeesve jajveszékelt a fiatal orvos, dr Aurions.

Alison nem sietett neki válaszolni, hanem várta míg kibeszéli magát a féltékeny ember. Jóllehet még csak a 17. tavasz küszöbén állott, higgadt s jól megfontolt szavait alaposan megválogatta. Nehéz szerepében időt vett magának, hogy rendezhesse gondolatait, mert a hirtelen támadás mégis meglepte s nehogy zavarát elárulja — hallgatott, arcára pedig a szájalom kifejezését igyekezett ráolteni.

— Dr. Aurions — szólt egész nyugalommal — te rossz néven veszed, hogy egy kicsit vigabb merem lenni a mulatságon, hát csak nem akarnád talán, hogy ott némán szegleteskedjem, vagy a táncosokat sorra kosarazzam? Akkor jobb ha itthon maradok. Tudom bizonyosan, ha te jelen vagy, ugy magaviseletemben semmi feltűnőt sem fedeztél volna fel és ha mégis valami nem tetszik tudtomra adod, azért igen sajnálom, hogy nélküled esett meg a baj, mit te nagyitva hallottál. Különben téged valaki alaposan felültetett, ha engem olyasmivel vádolsz, amit én ártatlan — tiszta lelkiismerettel zsebre tehetek, de ugy, hogy azt többé elő ne vegyem.

tásnál egy hajszálnyit sem tért el a régi gyakorlattól. Hiszen egyetlen egy eset volt és pedig püspöki kijelölés mellett!

4. Határozott tévedés az, mintha valami újdonság, praecedens jellegű új fel-fogás volna a legfelsőbb döntés azon része, hogy a *róm. kath. lelkészt csak a képviselőtestület katolikus tagjai választászik*. Hiszen legfőbb kegyuri törvényes szabály az, hogy »a királyi vagy közhatósági, vagy községi kegyuraság alatt« s a magán kegyuraság alatt álló javadalomra a lelkész-bemutatói jog gyakorlatát illetőleg különbség van s hogy »a kegyuri joggal bíró városokban a plébános választása a katolikus vallásu polgárokat illeti« (18836/1800. és 16859/1818. sz. kir. rend.)

Továbbá, hogy az újabb időből hozunk analog eseteket, ott vannak pl. az 1877-ik évben legfőbb kegyuri döntéssel elintézett *kegyuraságai a tiszai koronai kerület 9 községének*.

5. Azt is jó lesz továbbá helyreigazításul tudomásul venni a cikkírónak, — ki azon sajátos véleményt táplálja, hogy egy *község magán kegyuri jogot szerezhet*, úgy hogy ezen kegyuri jog a község birtokában is magánjog marad, — hogy 1846-ban kötött azon örökvált-sági szerződés, melylyel az akkori csabai földes uraktól Csaba nagy községe a királyi haszonvételeket s a város czél-szerű terjesztésére szükséges bizonyos birtokokat megvette, a melyekhez a csabai kegyuri terhek kötve voltak, a mikor az ily szerződés érvényéhez királyi helybenhagyás és megerősítés lett volna szükséges, még akkor is, ha a szerződésben nem lett volna kikötve, a minthogy ki van fejezve s ha egyszermind a kegyuri jogok átruházását is nem tartalmazta volna a szerződés. És a királyi jóvá-hagyás, illetőleg Csaba község számára a leg-főbb kegyurtől a kegyuri jognak adományozása nem történt meg sem akkor, sem később a mostani legfőbb kegyuri döntésig.

Ebből tehát kétségtelen a cikkíró azon állításának tévedése is, mintha ő Felsege a városnak a már régebben megszerzett magán kegyuri jogot újra adományozta volna.

A városnak kegyuri joga annyira nem volt tisztában, hogy az előző plébános választáskor még a plébániai javadalom meghirdetésénél sem fordul elő a kegyur, a praesentálásra a felszólítást alig lehetett kézbesíteni s a bemutatást azok együttesen eszközölték, a kik különböző időkben igényt tartottak a kegyuri jogra, t. i. a város és az ugynevezett közbirtokosság. A városnak, mely volt idő, midőn kegyuri jogát maga sem akarta elismerni, — kegyurasága ellen még az ügy végbefejezése tárgyalása során is felebbezések történtek; úgy, hogy ha ezt a kegyuraságot csak mint vitás kegyuri jogot tekintjük is: itt ő Felsege döntésére volt szükség hazai törvényeink-, nevezetesen az 1553. 9. t. cz. szerint.

6. A cikk azon határozott tévedésének megvilágítására, hogy a legfelsőbb döntés szerint a város csupán a kegyuraság terheit viselheti a nélkül, hogy jogait gyakorolná — megjegyezzük, hogy a plébánia javadalmazását még az örökváltás előtt, a plébánia-alapító régi uraság fekvő birtokokban eszközölte, úgy, hogy a plébánia fentartására a tulnyomóan protestáns képviselőtestület sajátjából, adójából egy fillérrel sem járul, mert továbbá a terhek fedezésére már az örökváltási szerződéssel külön tőkét is kapott a város s hozzá a közbirtokossággal a regáléváltási kötvényekre nézve 1890-ben kötött egyezség alkalmával a kegyuri terhek fedezése alapjául újabb 20.000 frt tőkét kapott a város. Sőt éppen a Schlauch bibornok-püspök által megindított kegyurasági rendezésnek nagy része van abban, hogy a városnak jutott a regáléváltás roppant értéke, az ugynevezett közbirtokosságnak az egyezség szerint fizetett mintegy háromszázezer forint felül.

Az még éppen nagyon sajátos jog-és igazságérzetre vall, hogy »nincs kizárva, hogy a rendelet egyáltalán nem lesz végrehajtható, mert a tulnyomó evangélikus lakosság oly helyzetet teremthet, mely szerint a városi képviselőtestületbe és elöljáróságba katolikus tagokat egyáltalán nem választanak. Ez esetben katolikus plébánost sem választhatnak, mert nem lesz, aki a választás jogát gyakorolná.«

Erre nézve csak azt jegyezzük meg, hogy e feltevés meglehetősen elméleti, mert Csaba 34,000-nyi lakosa között már a katolikusok száma is felül van nyolcz ezeren! Különben a kegyuri jog el tud bánni azon esettel, midőn esetleg pro hic et nunc a kegyur a bemutatási jogot nem gyakorolhatná tényleg. S ha fordulna elő olyan említett elméleti eset, midőn pl. átháramlási joggal, rendkívüli betöltési móddal kellene élni a plébánia betöltésénél: nem volna ez a jog, igazság- és méltányosságnak megfelelőbb, minthogy a katolikusoknak más vallásuak, pláne csupán más vallásuak választsanak plébánost?! De különben is Csaba képviselő testületének és előjáróságának katolikus tagjai Csaba község nevében járnak el s tán ezeknek is van annyi közük Csaba városához, hogy az általuk gyakorlott jog ne tekintessék semminek. Tudok esetet, midőn egy szinten tulnyomóan protestáns város képviselete önkényt ajánlta fel e jogot katolikus vallásu képviselőtestületi társainak: de mert olyan felfogás sem lehetetlen, minő a »Budapesti Hírlap« cikkében visszatükröződik, a város közbékéje érdekében már csak ezért is örömmel kell üdvözölnünk a legfőbb kegyur ő Felsege legfelsőbb döntésének a város és az egyház érdekeit a hazai törvények és törvényes szabályok alapján összeegyeztető bölcseségét. Ezen döntésben lapunknak különben azon öröme is van, hogy megerősítve találjuk azon jogi felfogásunkat, melyet ezen kérdés fejtegetése során mindig elfoglaltunk.

— Szüleiddel való egyezkedést ilyenformán nem kell komolyan vennem, de ha csakugyan feleségül akarnál sem tehetek pozitív ígéretet ez incidens után és erre nézve legalább három hónapi gondolkozási időt kérek, egyébiránt is a téma még érten, hagyjuk nyugodni . . .

— Nem nem, vágott közbe dr. Aurions — elérkezett az idő erről szólni, csak tudjam szeretsz-e?

— Látod Aurions — beszéljünk őszintén. Ugy-e te ingerkedni akarsz velem? Ismerhetsz már, hogy éppen akkor mondom, hogy nem szeretlek, mikor te legjobban kételkedel bennem, és azt nem veszed komolyan, még csak eszedbe sem jut, hogy felüssed az orrocskádát, minek is . . .

— Hát ugy-e szeretsz?

— Ugyan — ugyan, már hogy faggathatsz annyira?

— Édes jó Alison!

— Kedves Aurions! . . .

***

— Mondja csak Alison kisasszony, mit tenne velem, ha én most kegyedet — így négy-szemközt megcsókolnám?

— Akarja, hogy őszinte legyek vicomte?

— Kérem.

— Egyszerűen kilökném.

— De ha én volnék az erősebb?

— Kiszaladnék, bezárnám az ajtót és aztán . . .

— És ha ezt is megakadályoznám? vágott közbe arczátlanul vicomte Moulins.

— Akkor . . . ugyan ne bosszantson

annyt, látja megint elszakadt a selyemszál, pedig kellő közepén vagyok a nefelejsnek!

— . . . . .
— Ön vakmerő és toladó vicomte Moulins!

— Mille pardon! Alison — nálam az ajtókulcs, ne heveskedjék kérem.

A csók helye megpirult Blanka homlokán. — Himző párnáját a mázolt falhoz támasztotta és néhány pillanatig gondolatokba látszott merülni.

Vicomte Moulins egész testében remegett az izgatottságtól, a vér arczába szökött és különös érzés járta át tagjait; megittasodott a csóktól, amit nem kapott, majd elkomorodott és fontolgtatni kezdett, de csakhamar felocsudott álmából és távozott.

— Isten önnel Alison, mikor találom egyedül?

— Nem tudom, válaszolt hidegen.

Vicomte Moulins hazatámolygott: Úgy bántotta valami, gondolkodni kezdett és konstatálta, hogy szereti Alison. Menekülni akart a gondolattól, felejteni akarta, hogy is férne az össze: »Comte Moulins Constant és Alison, az egyszerű hivatalnok leánya.« Nem! Nem megyek hozzá, mert még elbizakodik, vagy — még nyakamba is varrhatná magát.

Dehát édes Istenem, ki tehet róla, hogy a szegények között is van szemrevaló? meg arról is, hogy vicomte Moulins Constant-nak is csak amolyan ember szíve van, amely szeretni tud és ki akadályozhatja meg, hogy ne forrjon a kék vér is?

Alison egykedvűen dolgoztatott, őt nem háborgata semmi, még a lelkiismeret szava is elhalt benne.

Másnap azzal a gondolattal ébredt, vajjon meglátogatta-e őt vicomte Moulins és nem alaptalanul, mert látta Alison, hogy a rablott csók milyen nagy változást tett benne s hogy a vicomte sorsa dülőben van, vele együtt az övé is.

A kiszámított időben csakugyan beállit a szerelmes arisztokrata. Alison gondosabb toilletet csinált ezúttal, bizonyára nagyobb hatás kedvéért.

Sima derék feszült nyulánk testére — puff ujjakal, mintha csak repülni akart volna; inkább nyárias volt a kosztüm, mint igényhez szabott. Merészen kivágott nyak elül-hátul, úgy, hogy hófehér testének izmai félénken kikandikáltak a brüsszeli csipke alól. — Epres piro-sabb volt, mint máskor; szemei igézőbb pillantásokat szórtak, mint ezelőtt; mozdulatai — habár kimértek, több barátságot és figyelmet árultak el vicomte Moulins iránt.

— És szeret — mondotta magában vicomte és mintha langyos vízzel locsolták volna, úgy gubbaszkodott a viszonzserelem érzése alatt.

— Nagy dolgot akarok kitalálni Alison, ne szomorítson meg, hanem — örül-e annak, amit mondani akarok.

— Természetesen — felelte ügyes kitéréssel a leány — pl. egy jó tánczvigalom reményében legfeljebb örülni szabad.

— Nem ért engem Alison, én kegyedet feleségemül akarom.

Hátra volna még, hogy a cikk törvényelmi botlásait igazítsuk ki, különösen az örökváltási szerződés tárgyát s a város birtokába, birtokosait illetőleg; de ez a jogi kérdés érdeméhez nem tartozik s utalhatjuk a cikkirót dr. Karácsonyi János akadémiai I. tagnak Békésvármegye megbízásából, az ezredév alkalmából írt *Békésvármegye története* című három kötetes kitűnő művére, ott megkapja az alapos felvilágosítást.

biró.

† Pápay István.

Egy hét óta napról-napra vettünk híreket arról, hogy Pápay István, a királyi kabinetiroda osztályfőnöke súlyos betegen fekszik, a halállal vívódik. Az egész monarchia népe osztatlan részvétellel kísérte a nagy beteg szenvedéseit. Maga a király, kinek évek óta meghitt, bizalmas embere volt, meglátogatta őt s naponként tétetett magának jelentést a beteg állapotáról.

Tegnapelőtt este megváltotta a halál szenvedéseitől. Mint tudósítónk sürgőnyi Vizkereszt napján este 6 órakor vetett véget a halál ennek a munkás, tevékeny, áldott életnek.

Hosszu időt töltött abban a nehéz hivatalban, ahol feladata volt közvetíteni a haza s a polgárok érdekét és kieszközölni számukra az uralkodó kegyét. Ezek és ezek áldják emlékét az elhunytak, kinek oly sokat köszönhetnek.

Mindenfelé kísérte a királyt utjában s referált neki a magyar ügyekről. Valóságos miniszter a latere volt. Annyira bírta a felség bizalmát, hogy — mint maga mondá — nem volt a napnak és éjnek órája, melyben a felségnél ne hívatta volna őt referálni.

Ő felsége el is halmozta őt kegyének kiváló jeleivel. Val. b. t. tanácsos, a Szent-István rend lovagja volt már régóta; a millennium alkalmából az I. oszt. vaskorona rendet kapta.

Alison észrevette, hogy vicomte Moulins ajánlata erőltetett és, hogy szíve mellett ott termett az esze is, amikor azt ki merete mondani, azért a legnyugodtabb flegmával elutasította.

— Köszönöm vicomte, én már választottam, különben is én legexclusivabb Mésalliance-nak ismerem önt s azt kell hinnem, hogy tréfát akar üzni velem; de előre kijelentem, hogy önnek nem fog sikerülni, csatlakozék csak ideál és real közül ez utóbbihoz, ne akarjon bennem szeretőt fogni, mert bizony már én túl vagyok az ifjuság krízisének és házassági ajánlatokra nem adok semmit, mert ilyenekre én már csak komolyan tudok gondolni . . . .

Ezzel a faképnél hagyta vicomte Moulins-t, a ki tátott szájjal megsemmisülve hallgatta végig a találó dicsőítést és megfogadta — a mint eszméltre tért — hogy többé szívügyekkel nem bibelődik. — De a másik pillanatban ott termett Alison sudár alakja és kaczerán a vicomte nyakát fonta körül s azt mondta:

— Nemi bánom — szeretem — — —

* * *

A lakodalom fényes volt.

Silvain Aurél újságíró nekifeküdt az »Apróhirdetéseknak«, dr. Aurions pedig megmaradt a régiben — legénynek — azon különbséggel, hogy egy pohárral több konyakot ivott minden este . . . .

Alison, az elszigetelt arisztokrata négyes fogadon járt, boldog volt és — — — szerette férjét.

A külföldi uralkodók leg többjéül kapott rendeleteket, melyek alig értek el mellén. Vilmos császár a porosz vaskorona I. osztályát adományozta neki, a szultán a Medschidié rendet, a görög király a Megváltórend kommandatorává tette őt.

A kormány a legkényesebb dolgokban mindig az ő közvetítését vette igénybe. Tudta, hogy a felség sokat ad e bizalmas tanácsosának véleményére.

A legfontosabb királyi nyilatkozatok az ő tolla alól kerültek ki. Míg a melyeket a miniszterelnökök fogalmaztak, még azokat is megmutatta a király az ő hü szolgájának. Ámbar Tisza Kálmánnak erős támasza volt, pártember nem volt soha. Ő mindig és mindenben a közjó, a haza és a király érdekeit tartotta legfőbb zsinórmértéknek.

*

Pápay az utóbbi években sokat betegeskedett s a király mindenképen azon volt, hogy a hivataloskodást megkönnyítse neki; így többi közt megengedte neki, miután a harmadik emeleten lakott, hogy ugyanazt a felhúzógépet használja, a melyen a kir. hercegek és hercegnők járnak. Az öreg ur ez év elején is beteg volt s az orvosok szerették volna, ha nem utazott volna le Budapestre az ezredéves kiállítás megnyitására, de a király azt mondta:

— Ha vattába kell is őt becsavarni, velem kell jönnie! Nem lehetek el nélküle!

Hir szerint Pápay szerkesztette meg a királynak azt a beszédét, melyet a hódoló menet napján a magyar országgyűlés tagjainak mondott. A királynak annyira megtetszett ez a beszéd, hogy Pápayt másnap az első osztályu vaskorona-renddel tüntette ki. A király egy magyar főurnak ama megjegyzésére, hogy ez a kitüntetés az egész ország szimpátiájával találkozik, azt válaszolta:

— Ez az ember becsületesen rászolgált a kitüntetésre.

*

Már megindultak a kombinációk az iránt, hogy ki fogja betölteni e nehéz, kényes természetű állást? Kétségkívül kívánatos lenne, hogy ismét magyar ember foglalja el helyét. A külön magyar udvartartás még a messze jövő álmai közt foglal helyet. Addig, míg ez megvalósul, nagyon is óhajtandó, hogy a kabinetiroda főnöke, ki közvetlenül érintkezik az uralkodóval, a kormányférfiakkal és a magánosokkal, magyar ember legyen.

Thallóczy Lajost, az ismert történetirót, therezianumi tanárt és kormánytanácsost emlegetik Pápay utódjául, kétségkívül alkalmas lenne e helyre; másfél évtized óta dolgozik Kállay miniszter oldala mellett, ismeri ugy Ausztria, mint Magyarország és az okkupált tartományok viszonyait. Háza központja a bécsi magyarok társaságának.

A csacjai választás.

Lezajlott tehát — ismert kormánypárti módszer szerint — a famózus csacjai választás is. Az eredmény iránt nem volt senki sem kétségben, azt tudta már minden újságolvasó ember jó előre. Meguntuk már bolygatni a sok skandalumot, nem is akarunk velük ismételtten foglalkozni; hanem e helyett adjuk itt a néppárttól távol álló fővárosi újságnak a Budapesti Hírlapnak a következő közleményét.

1896. október 28-án a csacjai kerület választóinak névjegyzéke szerint a tizennyolcz faluban választói jogosultsággal bíró adófizető polgár volt 1619. Két hónappal utóbb 1897. január 5-én választói joggal bíró magyar állampolgár ott nem találtatott több, csak 873.

Ebből leszavazott 591 és a kormány jelöltjére beirt szavazatok száma 371.

Már most mi következik ebből? Kétségkívül az, hogy a csacjai kerületben mindössze 371 polgár van olyan, ki magát liberális pártinak vallotta és mi ezekről fölteszszük, hogy egy sem pénzért, vagy hivatalos nyomásra, hanem valamenyen tisztá meggyőződésből cselekedtek. Bizonyos azután, hogy ez a 371 választó adott törvényhozói megbízást a kormánypárt jelöltjének az egész kerület nevében. Több ily választó nem volt föltalálható, mert fölszabad tennünk, hogy a szabadelvűek közül nem hiányzott senki.

Ha levonjuk a 371 szabadelvű szavazatot a bejegyzett 873 jogosult választó számából, marad 502 választó. Hogyan van, hogy ezek közül csak 220 szavazott a néppárti jelöltre, ellenben 282 vagy visszautasított, vagy elmaradt? Hogy a szabadelvűpárt jelöltje 151 szótöbbséggel győzött, csak az ellenzék képzelhetetlen hanyagságának tulajdonítható, hogy 282 választóját be nem hozta sem a papja, sem a híres fanatizmusa. A visszautasított 91 talán nem is volt választó.

De a mi a legfeltűnőbb, hogy tavaly abban a kerületben 746 választóval több volt, mint az idén. Mi történhetett egy év alatt, hogy ennyire megcsappant a választásra jogosult adófizető polgárok száma? Ennyi tót nem vándorolhatott ki éppen a vagyonosabbak közül Amerikába. Ennyi ember nem maradhatott egyszerre adóhátralékban. Talán a pénzügyi igazgatóság leszállította adójukat? Ily nagy elszegényedés a felvidéken igazán megdöbbentő. Mert lehet-e föltenni jogi államban egy szabadelvű kormányról, hogy a választók felét politikai jogaitól megfosztja? Ezt épp oly kevéssé lehet föltenni, mint azt, hogy a meghagyott választókat politikai jogaik szabad gyakorlatától elüsse. Megmagyarázhatatlan tehát, hogy a mult évi 1619 választóból mi lett? De az kétségtelen, hogy ha a mult októberben politikai jogokkal bírt honpolgárok számából levonjuk a 371-et, kik most kormánypártiak s akkor is azok voltak, 1248 adófizető polgár szavazatát vagy elvesztette, vagy az elnökileg konstataált 220 ellenzéki szavazatra apadt le.

Ha még tovább szeretnénk okoskodni, azt kellene kérdeznünk, hogy 371 szavazó polgár mandátuma többségi képviseletnek nevezhető ott, hol ennyi más választó polgár találtatott, ki nyilván nem kormánypárti. A nem választók tömegétől eltekintünk, kik szintén állampolgárok, de az alkotmányos elv népképviselet követel s nem fiktív, hanem valóságos többséggel választot parlamentet. Az igazságosan legyőzött párt megadja magát, az igazságtalanul legyőzött emberek azonban mélyen érzik a rajtuk esett sérelmet s nem lesznek hívei ama rendszernek, mely jogaikat nem respektálja. Tartunk tőle, hogy a kormány politikája a felvidéken nemcsak nem szabadelvű, sőt inkább néppárti és semmiképpen nem magyar nemzeti politika.

Az »A l k o t m á n y« végül a következő kis számcsoportosítással szolgál illusztrálól a csacjai választáshoz:

Ráthra leszavazott távollevőkkel, holtakkal és néppárti igazolványokkal együtt 371
elutasított Ráth-párti 6

Összesen: 377

Csernochra leszavazott 220
elutasítottak 86
kilöktek 91
választási igazolványt nem kapott 58
elzárva volt néppárti 20
trachoma miatt vissza lett tartva 31

Összesen: 506

A képviselőházban

alkalmasint már a jövő héten két interpellációt fognak előterjeszteni. Az egyiket a csongrád megyei főispán állítólagos visszaélései tárgyában intézik a belügyminiszterhez; a vállás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő másik interpellációnak pedig a magyarországi görög katólikusok liturgiájának nyelvére vonatkozó rendelkezése a római szentszéknek lesz a substratum.

Bánffy alkujja.

Egy bécsi újság, melyről tudva van, hogy öszszekötötésben áll az osztrák kormányval Reichswehr azt híreszteli, hogy Bánffy kész a 35 perzentos kvótát megszavaztatni és pedig a praecipium nélkül hozzá teszi még, hogy a kormánypárt tagjai a 35 perzentos kvótát már meg is ígérték. Megelégszünk eme lap szavának reprodukálásával, melyek többet mondanak, mint a mi félhivatalosaink együttvéve.

Az új esküdtzések szervezése.

A bünvádi rendtartásról szóló törvény életbeléptetése tudvaleg maga után fogja vonni az esküdtzéseknek minden törvényszék területére kiterjedő szervezését. A nagy reform életbeléptetése természetesen sok meggondolást, okosságot, előrelátást kíván, vagyis az ügy teljes előkészítését követik. Erdély igazságügy-miniszter ezért szaktanácskozást hívott össze, amely ma tartja második ülését s az esküdtzéseknek miképpen való szervezéséről tanácskozik.

Farsangi ebéd a bibornoknál.

Vizkereszt napján dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ő Eminenciája fényes ebédre hívta magához a város társadalmának színe-javát. Félegykor már hosszú sorban érkeztek a fogatok a rezidencia kapujához. A zöld fogadó terem csakhamar megtelt az illusztris vendégek tarka seregével. Ragyogó katonai egyenruhák kezdve a tábornoki disztól, a kanonokok lilaszínű palástja, a frakkos és egyszerű szalonruhás tarka sereg harmonikus képbe olvadt össze. A bibornok, a ki biborszegélyű fekete talárt viselt, szeretetreméltó leereszkedéssel fogadta vendégeit. Mindegyikhez volt egy pár nyájas szava.

A rezidencia impozáns nagy ebédlőjében patkó alakban voltak felállítva az asztalok. Az ablakfelől az asztalfőn ő Eminenciája ült.

Tőle jobbra: Dr. Beöthy László főispán, Ritoók Zsigmond kir. tábla elnök, Senacrens de Grancy Emil tábornok, Zajnay János prép. kanonok, Remiz Alfréd huszárezredes, Winterhelter Antal pápai praelatus, apát-kanonok, Gyalokay Lajos törvényszéki elnök, Széchényi Jenő apát-kanonok, Szabó József nagybirtokos, Schöpllin Ágoston posta- s táviratigazgató, Nátafalussy Kornél tankerületi főigazgató, Hlatky Endre ügyvédi kamara elnöke, Szokol József tüzérkapitány, Faliczky Viktor várm. főlevéltárnok, Kenéz Sándor járásbíró, ifj. Rimler Károly főkapitány, Mezey Mihály tüzoltó főparancsnok, Bozóky Béla vasúti főmérnök, Vinkler Lajos tanár.

A bibornok balján ültek: Pokorny Hermann altábornagy, Vinkler József v. püspök, Szunyogh Péter alispán, Konja Sándor ezredes, Des Echerolles Károly nagybirtokos, dr. Bozóky Alajos jogakadémiai igazgató, Virányi Géza honvédezzredes, Dobosfy Alajos táblabíró, Schiefner Ede pápai praelatus, prépost-kanonok, Des Echerolles Sándor nagybirtokos, Papp Miklós pénzügyigazgató, Dencs János tb. kanonok, Cziffra Gerő főpénztárnok, Rádl Ödön ügyvéd, Oszterlamm Ármín erdőfelügyelő, ifj. Bulovszky József kir. ügyész, Krüger Viktor főreáliskolai igazgató, Vellyáztzy Gyula kir. járásbíró, Hoványi Géza vezérigazgató, dr. Schweiger Ede egyhm. alapítv. ügyész.

A bibornokkal szemben jobbról: Sal Ferencz polgármester, kir. tan., Schlauch Nándor uradalmi kormányzó, B. Wernhart Pál huszárezredes, Andrácsy János apát-kanonok, Rácz Mihály főjegyző, Bunyitay Vincze kanonok, Gyöngyössi Lajos törv. bír., Zerlike Emil őrnagy, Nogely István tb. kanonok, Dús László főügyész, Szedlacsok István törzsorvos, Gyurkovits Kornél államépit. főnök, Dichte Károly százados, Hartmann József állomásfőnök, dr. Székely István sztszéki ülnök, theol. tanár, Hoffmann Henrik központi urad. ispán, dr. Némethy Gyula papnöveldei lelkiigazgató.

A bibornokkal szemben balról: Báró Stipsár József tüzérezredes, Radnai Farkas prép. kanonok, Markovics Antal nagybirtokos, Blasche Jenő alezredes, Papp János főjegyző, Palotay László apát-kanonok, Enhuber Frigyes alezredes, Kucsovsky Lajos tb. kanonok, dr. Grósz Albert orvos, Sch-

midt Pál őrnagy, Kotunovics Sándor gym. igazgató, Száhlender Károly igazgató mérnök, Fauszt Elek pénzügyigazgató helyettes, dr. Korda Kálmán orvos, Kovács Béla urad. ügyész, dr. Vueskics Gyula theol. tanár és az udvari papság.

Toastok ezuttal nem voltak.

A pompás ebéd menüje a következő volt:

Ragou leves
Viza tartár mártással
Marha filé szószszal
Nyulpástétom melegen
Gyümölcs Budding

Fácánpecsenye compottal és salátával.

Fagyalt

Sütemény

Gyümölcs

Kávé

Különféle borok, franczia pezsgő.

Ebéd alatt a József-ezred zenekarának remek játéka gyönyörködtette a vendégeket. A zenekar Herncsirek karmester vezetése alatt a következő — többnyire classikus — darabokat adta elő:

1. Wagner R.: »A XVI. századbeli trombitás diszmenet« a »Nürnbergi mesterdalnokok«-ból.
2. Thomas: Nyitány »Raymond«-ból.
3. Berte H.: »Volt egykoron...« valzer »Az aranyos mesevilág« cz. balletből.
4. Mascagni P.: »Előjáték és a Siciliana« a »Parasztbecsület«-ből.
5. Wagner R.: »A zárandokok kara« s a dal az esthajnali csillaghoz »a Tannhäuser«-ből.
6. Hermes E.: »A magányos rózsácska a völgyben« (a Flügelhorn számára 4 kürtkísérettel; betét Herncsirek-től.)
7. Erkel F.: »Bánk-Bán.« Egyveleg.
8. Herncsirek J.: »Szededében szokása a leánynak.« Induló.

Fél háromkor oszlani kezdtek a vendégek, de egy részük még ott maradt, tovább is élvezni a zenekar szabatos játékát.

Hirlapírók szövetsége.

— A nagyváradai hirlapírók értekezlete. —

Nagyvárad, jan. 7.

Összegyültek tegnap a nagyváradai hirlapírók is azon célból, hogy propagandát csináljanak Nagyváradon a vidéki hirlapírók szövetségének a közönség körében és felhívják a nemes, humanus czélokot szolgáló szövetség támogatására azt a közönséget, melynek érdekeit lokalpatriotikus szeretettel és buzgalommal szolgálják.

Az ország fővárosában régen fennáll már a hirlapírók nyugdíjintézete, a melynek áldásdus működését éppen a nagyközönség anyagi támogatása teszi lehetővé. Csak a vidéki hirlapíró, a ki pedig nehezebb viszonyok között végzi lelkiismeretesen az ő munkáját, állott eddig minden gyámol és támasz nélkül és ha egyszer hosszú küzdelmei után az aggság vagy valamely elemi csapás következtében kihullott a vidéki zsurnalisztika rovatosának kezéből a toll, nem volt, a ki segítse, nem volt, a ki szenvedéseit enyhítse.

Most hogy megalakul a »vidéki hirlapírók szövetsége« mely erkölcsi és anyagi érdekeinket egyképpen van hivatva megvédeni, bizalommal nézünk a jövő elé. Bizalommal és reménységgel, mert tudjuk, hogy a vidéki közönség, mely a mi nehéz munkánkat mindig tudta méltányolni, nem hagy el bennünket akkor, mikor jó szívéhez apellálunk és Nagyváradon éppen ugy, mint más vidéki városokban anyagi támogatásával segíti elő azt a humanus czélt, hogy a hirlapírók szövetsége minél teljesebben feleljen meg hivatásának.

A hirlapírókat F e h é r Dezső, a szövetség igazgatósági tagja hívta össze Nagyváradon értekezletre K u l i n y i Zsigmondnak, a szövetség elnökének felhívására azon célból, hogy megalakítsák a helyi bizottságot, mely akcióját minél hamarabb megkezdje. Az értekezleten részt vettek:

Lovassy Andor, Fehér Dezső, Láng József, Laszky Ármín, Halász Lajos, Kerényi Miklós, Ador-

ján Ármín, Dési Géza, Vidosits Gyula, ifj. Márkus János, Gesztesi Ödön, Adorján Emil, dr. Sarkadi Lajos, Bárdos Imre stb.

Az értekezleten a helyi bizottság alakult meg, miután Fehér Dezső a szövetség nemes célját ismertette. Elnök lett Lovassy Andor, pénztáros Láng József, jegyző Vidosits Gyula. Bizottsági tagok: Fehér Dezső, dr. Vueskics Gyula, Halász Lajos, Laszky Ármín, dr. Sarkadi Lajos, Dési Géza, Szalóki Elek, dr. Várady Zsigmond, dr. Bodor Károly, Sarkadi Ignác, Winkler Lajos, Nagy Márton.

Ezután lelkes éljenzéssel vették tudomásul azt a bejelentést, hogy Láng József, a »Nagyvárad« szerkesztő-kiadója és Laszky Ármín, a »Szabadság« kiadója 100—100 forinttal a szövetség alapító tagjai lettek.

Bejelentettek még ezután igen sok pártoló tagot, a kik 5—5 forinttal járulnak évenként a hirlapíró szövetség céljaihoz.

Elhatározta a már megalakult helyi bizottság, hogy működését a szövetség érdekében megkezdi és hogy eljegyzési, valamint esküvői hírek közléseért bizonyos díjakat fognak kérni a szövetség javára.

Végül elhatározták, hogy a farsang folyamán fényes programu hangversenyyel egybekötött táncestetélyt rendeznek Nagyváradon a szövetség javára. A nagyváradai hirlapírók vállvetve buzgólkodnak, hogy ez a multság szenzációs és érdekes eseménye legyen a nagyváradai farsangnak. A multság rendezésével különben Dési Gézát bízták meg, a kinek elnöklése mellett fogják a nagyszabásu hangversenynek programját, valamint a multság egyéb részleteit megállapítani.

Ilyen örvendetes auspiciumok mellett kezdte meg a »hirlapírók szövetsége« akcióját Nagyváradon, melynek bizonyára meg lesz a kellő sikere, ha a közönség ügyünkötől meg nem vonja nemesszívü támogatását és jóindulatát.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 8. Jog- és pénzügyi szakbizottság ülése a városházán délután 3 órakor.
10. Ipariskolai felolvasás a polgári iskolában. Felolvas: Szombathy István tanár.
10. Az ipartestület közgyűlése.
14. Városi közgyűlés.
16. Felolvasás a v. velencei Nép körben.
24. A nagyváradai kath. kör matinéja.
Február 10. A »Szabadság« sajtópere.

* **Matiné a kath. körben.** A kath. kör rövid fennállása alatt életrevaló intézménynek bizonyult. Az a két fényesen sikerült ünnepély, mely még élénk emlékezetünkben van, minden argumentumnál hangosabban beszél. A kör helyiségeiben élénk, pezsgő élet uralkodik; — de a kör vezetősége nem elégszik meg ezzel, hanem kifelé is törekszik hatni ünnepélyek rendezése által. — A választmány tegnapi ülésén elhatározta, hogy *e hó 24-én matinét* rendez a kör helyiségében. A program még nincs véglegesen összeállítva, de annyit elárulhatunk már most is, hogy az érdekesnek ígérkező matinén — két hölgy is fog közreműködni. A matinét valószínűleg rövid időn mulatsággal egybekötött hangverseny fogja követni.

* **A resiczai pásztorlevél.** Érdekes pásztorlevelet bocsátott ki a legutóbbi bányaszerecséltlenségétől borzasztóan sujtott Resicza plébánosa, Lüscherdt Nándor, karácsony napi kelettel az otlakó katolikus munkásokhoz. A katasztrófa áldozatainak lelki üdvéért tartott gyászmisén — ugymond — saját megindultsága és a templomot betöltő keserves jajveszékelés akadályozta meg abban, hogy rámutasson azokra a »nevezetes, szinte csodaszerű körülményekre«, melyek az óriási szerencsétlenséget kísérték. Ezt akarja a pásztorlevelével pótolni. Pár héttel ezelőtt a közeli keresztgyen felállított óriási vaskeresztet, mely évszázadok tartamára látszott létesültnek, egy borzasztó vihar ledöntötte sziklatalpazatáról s darabokra zúzta. Ez intő jel daczára december

3-án két bányász jelent meg a plébánosnál s miután felkérték, hogy szent Borbála, mint a bányászok védszentjének napján, a szokásos ünnepi istentiszteletet tartará meg, egyuttal az ugyanazon napon rendezendő bált mulatságra is meghívták. A plébános figyelmeztette őket, hogy az advent idején, de leginkább pénteki napon, mint köteles böjt napján, a vallás minden mulatságot tilt; a bányászok azonban hivatkoztak a régi gyakorlatra s a világi hatóságok engedélyére s a bált tényleg meg is tartották. És most — folytatja a pástorlevél — figyeljete, kedves keresztény bányászok, mely feltűnő körülmények kísérték a december 18-iki borzasztó katasztrófát, melynek következtében 69 ember lelte halálát. A szerencsétlenség éppen úgy, mint a bál, adventi időben és pénteki napon történt. A bálon többnyire katolikusok mulattak, a bányákban is majdnem kizárólag katolikus bányászok lették halálukat. A bál este kezdődött s reggelig tartott; a katasztrófa is este történt s a boldogtalan áldozatok halálos kínoldása eltartott egész éjjel, némelyeknél talán még továbbra is. A Dománban lakó olasz munkások, kik mint híthű katolikusok adventi időben soha mulatságba nem mennek, teljesen megletek kímélve a szerencsétlenségtől; egyiküknek sem görbült meg egy hajszála sem, míg a resiczaiakat a Széchen-aknán kívül is, nagyobb távolságban, a főtárnában, sőt szabad ég alatt, a tárna szájánál is elérte a halálos veszedelem. Mindezekből a lelkipástor azt következteti, hogy a borzasztó katasztrófa az Isten büntető kezének műve volt, akit szigorú vallásossággal kell megengesztelni.

* **A kath. kör könyvtára.** Ennek az ifju, de napról-napra erősödő egyesületnek van már könyvtára is, mely rövid időn át lesz adva a tagok használatának. Őt-hat lelkes ember csaknem félezer kötet könyvet ajándékozott az egyesületnek. A magyar klasszikusok teljes számban, a szépirodalom kiválóbb termékei, történeti, hittudományi munkák stb. Az egyet buzgó könyvtárnoka Gy a l o k a y János szorgalmasan rendezte a könyveket s mihelyest kész lesz a katalógussal és számozással, megnyitja a könyvtárat a tagok előtt. Amint értesülünk, újabb jötevők adományából nem sokára még egyszer annyira fog növekedni az új könyvtár.

* **San Felice kardinális gyűrűje.** San Felice di Acquavella kardinálisról, a ki néhány napja halt meg Nápolyban, elevenítik föl az alábbi történetet: A mikor Lavigerie kardinális ismeretes akcióját megindította a rabszolgák felszabadítása ügyében, San Felicet kérte föl, hogy elnököljön a gyűlésen, melyet Nápolyban tartott. A gyűlésen roppant néptömeg jelent meg, az elnöki dobogón San Felice ült, mellette állt Lavigerie, a ki hatalmas dörgő szónoklatot mondott, melyben felszólította a híveket, hogy áldozzanak a rabszolgaságban sanylódnak felszabadítására, bármily csekély összeget is. Nagy hatást tett a beszéd, de legnagyobbat a vége. Lavigerie hirtelen mindkét kezével megragadta San Felice kezét s így kiáltott: »Vegyetek példát nemeslelkű egyházfejedelmektől, a ki, mint látjátok, valóban fejedelmi ajándékkal járul ügyünkhöz.« Ezzel a kiáltással aztán lehúzta a meglepett kardinális ujjáról két pompás, értékes gyűrűjét s a tálczába dobta. Az eredmény óriási volt. A föllekesült tömeg karpereczeket, gyűrűket, pénztárczákat dobott a tálczába, mely hamar megtelt drágaságokkal. A jótékonyágáról ismert egyházfejedelem persze, hogy nem sajnálta a gyűrűt.

* **Drágasági pótlék új alapon.** Említettük már, hogy Ragány János olyan javaslatot dolgozott ki a drágasági pótlék megadására nézve, a mely szerint az összes városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésük 10%-át kapják, azzal a feltétellel, miszerint ha a folyó évben keresztül viszik a fizetés javítását, a drágasági pótlék czimen adott összeget levonják a fizetés javításból. A főszámvevő tegnap adta be javaslatát a tanácshoz. Ez a javaslat a mily igazságtalan, éppen oly mértékben méltánytalan is; éppen azt a rendszert látjuk benne, a mely

eddig is megbuktatta a fizetés emelést. Aránytalanságot akar behozni a drágasági pótléknál is. A törvényhatóság a 600 frton alóli, tehát szegényebb tisztviselőknek 15%-ot, a 600 frtnál magasabb fizetésűeknek pedig 10%-ot szavazott meg drágasági pótlék czimén. Most a magasabb fizetésűeknek megmarad az eddigi drágasági pótlék, de takarékosági szempontból a kisebbeknek akarnak levonni 5%-ot. Ha olyan nagyon szívükön van a takarékoság, tessék megfordítani a kérdést, s a 10-et ötre, a 15-öt 10-re redukálni. Így legalább megőrizhetik a látszatát az igazságnak.

* **Sétahangverseny.** Az idei téli évad első sétahangversenye f. hó 6-án volt a »Fekete Sas« nagytermében. Megvalljuk, nagyon éreztük e hangversenynek hiányát, melyekről Bachó karmester távozásával már már egészen lemondottunk. Éppen azért örömmel üdvözljük ez első hangversenyt, mely bemutatója volt egyzersmind Herncsirek J. karmesternek s ujonnan szervezett zenekarának jövő szereplései iránt; mert ha jól meggondoljuk, hogy az egész zenekarban a régiak közül alig maradtak egy-néhányan, az ujonnan alkalmazottak pedig legnagyobb részt 17—18 éves, vagy azon is alól levő ifjak, némi fogalmat alkothatunk magunknak ama roppant fáradságról, mely vasszorgalommal és fegyelemmel párosulva, ily magas színvonalra tudta emelni az ezred új zenekarát. A fegyelmesség különben szemmel látható a szereplőkön; s érezhető volt játékukon, mely utóbbinak szabatosága semmi kívánni valót nem hagyott hátra. A »Sylvester« egyvelegben volt alkalmunk meggyőződni Herncsirek J. karmester zene készütségéről s distingvált izléséről, mely a széles s erőteljes hangszereles dacára finomabb hangszínezésben is gazdag s triviálissá sohasem lesz. Ha a mennél gyakrabban szívesen látott hangversenyek sikere folyton a karmester ur bizalma zenészei iránt erősebb lesz, hisszük, hogy a vezénylés alatt többet fog látni arczából a közönség is. (dr. Sz.)

* **A királyné harfája.** Oly gyakran s oly kegyelettel kevesen emlékeznek meg az ezredéves kiállításról, mint ő Felsége a királyné. Erre a felséges asszonyt egy hárfá ösztönzi, mely az ezredéves kiállításán S t e r n b e r g hangszerpavillonjának megtekintése alkalmával vonta magára a királyné figyelmét, mikor az épen a »Klosterglocke«-t a felséges asszony egyik legkedvesebb darabját játszotta. Ha a görög felolvasó előadását a felséges asszony előtt befejezte, a szórakoztatás folytatásaként a hárfá szólal meg melódikus hangjával, melynek benyomása alatt a királyné mindig láthatólag meg van hatva. Ő Felsége a királyné ezt a hangszert tekinti egyik legnagyobb kincsének, főképp, mert a hárfá bármilyen darabot eljátszik magától oly hatásosan, mintha a legnagyobb hárfaművészt hallanók. Ez a hárfá hasonló szenzációt kelt, mint Sternberg Ármín és Testvére egy másik találmánya, a villamos zongora.

* **Jó a jég.** A beállott hideg időjárás folytán a városigeti jégpálya szerdán ismét használhatóvá vált. Nagy közönség keresi fel most már ismét a kedvencz szórakoztató helyet, hogy hódoljanak a legegészesebb sportnak. — Rövid idő múlva már a sport-téri jégpálya is megnyílik. Azt hisszük, hogy most már végleg ki fog tartani az idő s nap mint nap lehet koresolyázni a fiataliságnak.

* **Jóváhagyott fizetésjavítás.** Az általános fizetés emeléstől eltekintve, Nagyvárad város tanácsának javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy a város szolgálatában álló kocsisok fizetését évi 60 frttal felemelik. Ez a határozat már keresztül ment minden retortán s a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal el látva leküldte a városhoz. Hát az általános fizetésjavításból mikor lesz valami?

* **Tartalékos tiszteknek való sikkes egyenruhák,** felszerelési cikkek legjobban és legolcsóbban az előnyösen ismert Blum és Társa czégnél, ő cs. és kir. Fensége József főherczeg udvari szállítójánál, Budapest, Sütő-utca 2. sz. Szervita-tér sarkán szerezhetők be.

* **Adózók figyelmébe.** A föld és házbirtokok jövedelem után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában, a városi adóhivatal hirdményt bocsájtott közre. A vallomások január hó 1—31-ike közötti időben adatnak be a városi adóhivatalhoz. A február 15-éig be nem nyújtott bevallások (igazolás útján) figyelembe vétetni nem fognak; így a kölcsönnel terhelt ház és földtulajdonosok is elesnek azon kedvezménytől, melyet az 1883. évi XLVI. törvényezik 13. §-a biztosít.

* **Bérkocsi karambol.** Tegnap idélután a Fő-utczán egy olaszii és egy katonaváros bérkocsi összeütközött. A kocsinak semmi baja nem történt, hanem a katonavárosi konfortáblis a bakról leesett és súlyos zúzódásokat szenvedett. A másiknak semmi baja sem történt.

* **Czirkusz.** Volpi B. czirkuszában nagy High Life előadás lesz, melyen az összes eddigi és a ma érkező ujjonnan szerződött tagok fel fognak lépni. Ez alkalommal a katonai zenekar vonó hangszereken Herncsirek István karnagy vezetése mellett nagy hangversenyt rendez. A teljes műsor 20 számból lett összeállítva s igen válogatott, úgy, hogy a t. közönségnek alkalma nyílik ma egy igen kellemes és szórakoztató estélyen részt venni. Ezuttal figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy a jegyeket már a délelőtti folyamán váltsák ki s így elkerülék az esteli pénztárnál ily alkalommal előforduló tolongásokat. Felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét a mai rendkívüli előadásra.

* **Rendőri hírek. Meglopott hetes.** Balogh Imre a nagyvárad szemináriumban volt alkalmazásban, mint hetes. Tegnap cselédársainak 8 frt készpénzével dicsekedett s nemsokára e pénz 6 frtos részletének hült helyét találta. A lopás gyanuja a vele szolgáló cselédekre irányult, kik ellen jelentést tett a rendőrkapitányi hivatalnál. — **Talált vizsla.** Tegnap egy szép sárgás-barna vizsla találtatott. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti a rendőrkapitány hivatal útján, a vizsla jelenlegi tulajdonosánál. — **Fa-lopás.** Tarr György építész kispeczes-utczai házának a kerítését és az épület fát ellopták. A lopott tárgyak értéke, mintegy 18 forintot tesz ki. A károsult jelentést tett a kapitányi hivatalnál s valószínű, hogy a tettes rövid idő múlva kézrekerül, valami fázós természetű uraság személyében. — **Tolvaj cigánynő.** Major Marcsa cigánynőtől egy szép kövér libát küldtek a sakterhez. Utközben egyet gondolt Major Marcsa s eladta a libát, az árából pedig jól bepálírozott. A rendőrség rövid idő múlva elesipte, ekkor aztán védekezni kezdett, hogy azért lopta el a libát, mert részeg volt. Becsútták, de a zárkában annyira ordított, hogy kénytelenek voltak haza engedni.

Nagyvárad város közügyei.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta ez évben első ülését.

Jelen voltak: Be ö t h y László főispán elnöklele alatt Sal Ferencz polgármester, Rádl Ödön, Némethy Károly, Dus László, Rácz Mihály, Papp Miklós, dr. Bulyovszky József, Mihály Adolf, dr. Berkovits Ferencz, Gyurkovits Kornél, Hoványi Géza, dr. Hoványi Ferencz és Hlatky Endre.

Az ülés megnyitása után első sorban megalkotottnak mondta ki a közigazgatási bizottságot ez évre a főispán.

Azután az egyes albizottságokat alakították meg; és pedig:

a fegyelmi választmány.

Sipos Orbán,
Gyurkovits Kornél,
Némethy Károly,
Rádl Ödön rendes,
Papp Miklós,
Frankó Endre pótagok.

Erdőrendészeti albizottság:

Rádl Ödön elnök,
Hoványi Géza,
Oszterlamm Ármín szakértő:

Erdészeti II. fokú bíróság:

Rádl Ödön,
Némethy Károly,
Mihelfi Adolf,
Hoványi Géza rendes,
Frankó Endre,
Dr. Berkovits Ferencz,
Mezey Mihály,
Hlatky Endre póttagok.

Gyámügyi felelőseleti bíróság:

A közigazgatási bizottság által választottak:

Mihelfi Adolf,
Frankó Endre rendes,
dr. Grósz Albert póttag;

a főispán által kinevezettek:

Hlatky Endre,
Rádl Ödön rendes,
Némethy Károly póttag.

Felzólamlási bizottság:

Dús László,
Papp Miklós,
Rádl Ödön,
Frankó Endre.

A börtönmisztató bizottságba

a főispán által kinevezettek:

Némethy Károly,
Rádl Ödön,
Mezey Mihály,
dr. Berkovits Ferencz;
hivatalból: dr. Hoványi Ferencz.

Az albizottságok megalakítása után felolvasta R á c z Mihály főjegyző a polgármester havi jelentését, a melynek adatait már közöltük. Ugy ezt, mint a szakelőadók nemleges jelentéseit tudomásul vették.

A miniszteri leiratok között legérdekesebb a belügyminiszter leirata az anyakönyvvezetők feyelelmi ügyeiben. Eszerint ha egy anyakönyvvezető főhivatalában, pl. mint községi bírót, aljegyzőt felfüggesztik állásától, akkor az ő feyelelmi ügye elintézéséig az anyakönyvvezetői teendőket sem láthatja el, hanem azzal ideiglenes helyettesét bizza meg a miniszter az illetékes fórum előterjesztésére. Természetesen, ha visszahelyezik állásába, akkor továbbra is anyakönyvvezető maradhat.

A leiratot tudomásul vették s kiadták a polgármesternek.

Koly József, a miért a Szász J. által a hatóság által kijelölt városi területre ültetett eperesemeteket kitépte, 30 korona bírságot szabtak.

Egész sereg utadó ügyet, adó elleni felebezést intéztek el s az ülés fél 5 órakor véget ért.

Biharvármegye közügyei.**Rendkívüli közigazgatási ülés.**

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnapelőtt rendkívüli ülésre jött össze a megyei székház kistermében, B e ö t h y László főispán elnöke alatt.

Egy fontos vízügyben kellett határozni.

Az alispán ugyanis gr. K o r n i s s Károly szerepi nagybirtokosnak engedélyt adott arra, hogy B.-Udvari és Szerp községek határaitban a korábban fennálló és részben igazolt vízművek fentartatása, illetve azok káros hatásának elenyésztetése céljából tervezett újabb vízművek, gátak, csatornák és zsilipeket létesíthessen.

Ezeknek a vízműveknek a költségeihez az érdekelt községek és birtokosok is kötelesek hozzájárulni.

Az alispán által adott engedélyt azonban B.-Udvari község, továbbá Szerp község nevében R á c z Antal községi főbíró továbbá Schwartz Zsigmond birtokos megfeleltették.

Ez ügyben kellett tegnap a közigazgatási bizottságnak II. od. fokulag határozni.

Az előadói javaslat szerint annak idején a kulturális bizottság közbejöttével tartatott meg a helyszíni szemle s az ellen senki nem felebezett.

A közigazgatási bizottság a felebezések

elutasítása mellett az alispán által kiadott engedélyt hagyta jóvá, a víz használati jog gyakorlatainak szabályozásával.

Ezenkívül még a pénzügyigazgató néhány javaslatát tárgyalta, a fogyasztási adónak az illető községek utalása iránt. Ez a dolog amennyire igazságtalan, éppen oly közvetlenül fenyegeti a községek anyagi érdekeit.

Több tárgya nem volt a rendkívüli ülésnek.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya tegnapelőtt délután tartott ülésében foglalkozott a kör ügyeivel. Jelen voltak: Palotay László elnök, Dencs János, Gálbory Sámuel, Gramm Szilveszter, Fetsner Antal, Bereczky Géza, Gyalokay János, Pekanovits Imre, dr. Vucskics Gyula, Kersch Ferencz, Nemeskey Andor, Bösörményi Géza. A választmány tárgyalta a kör 1897. évi költségvetését és az elmúlt év zárszámadását. Mindkét számadást a márczius hóban tartandó közgyűlés fogja tárgyalni. A kör könyvtárának rendezését mielőbb eszközölni fogják s nemsokára gazdag könyvtár áll a tagok rendelkezésére. Még az ünnepélyt rendező bizottság terjesztette elő jelentését eddigi működéséről. E kettőről híreink közt bővebb értesítést talál az olvasó.

Elmaradt felolvasás. A Szigligeti Társaság január hó 10-re tervezett matinéja, közbejött akadályok miatt ezúttal elmarad. Megtartásának napját annak idején közölni fogjuk.

TANÜGY.**A tanítók gyűlése.**

A biharmegyei tankerületi tanító testület, évnegyedes gyűlését tegnap délután tartotta a megyeház nagytermében.

Az ujabban felállított állami iskolák tanítói, szinte megkétszerezték a tagok számát. Résztvettek hatvanan.

Eszenyi Sándor nváradai községi tanító, testületi elnök, az elmúlt ezredévről, az egész országot átható hálaadó ünnepélyeket nem pusztán diszfáknak nevezi. Ezekről győződésöt is vár a nemzet. És e terméskből a tanítótestületek működésének sem szabad elmaradni.

A testület októberi gyűlésének jegyzőkönyve hitelesítve lett s annak egy példánya a közoktatásügyi miniszterhez felküldetett.

Papp Emma és Rubi Adél elmaradásukat igazolták.

Dr. Tóth Mihály a budapesti kiállításra küldetvén, Nagyvárad községi iskolaszékéhez intézett jelentését olvasta, részletesen említve fel a kiválóbb intézetek haladását, valamint a kiválóbb készítményeket, melyeknek nagy része, a debreczeni tanszerkiállításnak is kiválóbb darabjait képezték. A felolvasónak köszönetet szavazva, Vaday Józsefet felkéri, hogy lapjában azokat közlétegye.

Eszenyi Sándor elnök olvasta fel jelentését a második országos tanügyi kongresszusról. Széles alapokra fektetett s itt-ott találó hasonlatokkal dekorált jelentését, általános csendben hallgatta végig a közgyűlés.

Gábel Jakab, igen helyeselt megjegyzéseket tett a felolvasásra.

Dr. Tóth Mihály a tápszerek hamisításáról értekezve, a hústól a szódavizig; az apró pálinkás czukorkáktól a fűszerekgig; a bortól a tejig minden tápszere felügyelését óhajtja. Ausztriában egy-egy vegyvizsgáló intézet 50—60% hamisítást tüntet fel. Felsorolja a tejvizsgálat módjait, de a különböző eszközök lombik, savak ezt igen nehézkessé teszik. Borhamisításnál az ólomcukor és fuchszinnal való hamisítás felismeréséről szól. De e módszer olyan, mintha vasuti mozdonyon üznék a — tolvajt. Hosszadalmas és csak kevesek által alkalmazható. A szódavizes üvegek között 61 darab közül ötven erősen ólom tartalmu. Kávét készítenek kenyérbélből, paprikát téglaporból, vajjal fagygyu- és velőből. Óhajtja egy városi vegyvizsgáló hivatal felállítását.

A practicus téren mozgó értekezésért köszönetet mondott a közgyűlés.

A gyűlések alkalmával ezután gyakorlati

tanítás is fog tartatni, melyre ha jelentkező nem akad, az elnökség jelöl ki egy-egy tagot.

Az élesdi járáskör tanítói, a tankerületi gyűléseken óhajtának ezentúl résztvenni. Felkéri a tanfelügyelőséget, hogy a belényesi fiókkör megalakíthatása céljából az együvé tartható iskolákat nevezze meg. Szemes Imre kir. tanfelügyelő felvilágosítása után Tóth Lajos állami tanítót bizza meg a szervezéssel.

Az államvasuti kedvezményes jegyek tárgyában felterjesztést tesznek a szakminiszterhez és pedig az ország összes tantestületeivel egyetértően.

Kérni fogják azt is, hogy a tanítói oklevél, az érettségi bizonyítvánnyal egy rangba helyeztessék.

Lakics Vendelt üdvözölni fogja az egyetület.

A jövő gyűlés határidejét az elnökség állapítja meg.

Ezzel az érdekes gyűlés véget ért.

MULATSÁG.

A zenekezelők ismerkedési estélye. Beleznay Antal jóhírű dalárdája a számos új tagra való tekintettel, ismerkedési-estélyt rendez. Szombatra volt tervezve, mivel azonban e nap lesz megtartva a Kereskedelmi Csarnok házi-estélye is, hétfőre halasztották, hogy mulatságuk sikere annál teljesebb legyen.

A tisztikar zeneestélye. A helyben állomásozó tisztikar kárpótolni óhajtja előkelő közönségünket az elmaradt Szilveszter-estélyért s a kitűzött mulatságokon kívül egy pompásnak ígérkező zeneestélyt rendez január 23-án. A zeneestély felterítés mellett lesz a Kereskedelmi Csarnok dísztermében s arra mindazok hivatalosak, akik a tisztikar mulatságokra meg vannak hiva.

Tűzoltó-bál Szöllősen. A peceszöllősi önkéntes tűzoltó-egylet 1897. évi január hó 10-én az ugynevezett »Jéggince« helyiségben »bor-ellátással« zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este 1/8 órakor. — Belépti-díj nőknek 1 korona, férfiaknak 2 korona. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Jó zenéről, valamint kitűnő ételekről gondoskodva van.

Igazságszolgáltatás.

A kir. ügyészség működése. A nagyvárad kir. ügyészség 1896. évi ügyforgalmáról és tevékenységéről már összeállították a statisztikát. Ebből láthatjuk, hogy az ügyészség vezetője dr. B u l y o v s k y József, valamint az alügyészek is derekas munkát végeztek az elmúlt évben s e g y e t l e n h á t r a l é k s e m i m a r a d t a folyó évre. A beérkezett és elintéztett ügyek száma volt: dr. B u l y o v s k y József kir. alügyész hivatal vezetésnél 7393, dr. L á z á r Márton alügyésznél 1968 drb. B ö h m Jenő alügyésznél 2246 drb. P a p p Aurél alügyésznél 1496 drb., K o r n Lajos alügyész 2523 drb. Összesen beérkezett az ügyészséghez 15626 ügydarab, elintéztetett mind. Részletezve: a feljelentések száma 3356, vád, közvetlen, tárgyalás iránti érdemleges indítványok 2500, járásbírói ügyekre tett indítványok 5256, megszüntető indítványok 947, sajtóügyek 5, külföldről való kiadatási indítványi 2, végtárgyalási napokon résztvevő az ügyészség 171, itélettel befejezett végtárgyaláson 522. 1896. év december 31-ével az 1895. évi ügyforgalomhoz képest az 1896-ik évben 1500 darabbal több érkezett be és intéztetett el. Ugy az 1896. mint az 1896. évben az összes beérkezett ügydarabok december 31-ével elintéztettek, hátralék egy darab sem maradt. A kir. ügyész kerületi sajtó-közváltó lévén, az ügyészség a nagyvárad kir. itéletábla területén megjelenő összes nyomda-termékeket, hírlapokat ellenőrzi, ezenkívül a kilencz kir. járásbírói időszaki vizsgálatát teljesítette.

Törvényszéki végtárgyalások. Az új év közbejötté folytán már napok óta nem tartanak végtárgyalásokat, hogy az összegyűlt restanczia rövid idő alatt feldolgozható legyen. Az aljegyzők, most már majdnem minden anyagot

feldolgoztak s így hosszas szünet után, hétfőn megkezdik a végtárgyalásokat, melyek ezután, rendszeren mindennap meg fognak tartani.

Az első sajtóper. A nagyváradai sajtóbíró-ság már kitűzte ez évre az első sajtóper határidejét. Az elmúlt év derekán a helybeli »Szabadság«-ban jelent meg egy cicerós közlemény, amelyben Csornay Arthur akkor uralmi uradalmi erdőész, jelenleg bagaméri lakos, azzal volt erősen vádolva, hogy egy zsidó család sírjába ásatta el a vészben elhullott sertéseket. A hirt Grünstein József széplaki regále bérlő küldte be a laphoz. A sértő közleményért, mivel a hír nem volt igaz, Csornay sajtóper indított Grünstein József regálebérlő, továbbá Lovassy Andor a »Sz—g« szerkesztője és Halász Lajos segédszerkesztő ellen. A sajtótárgyalás február 10-re van kitűzve s ez alkalommal az ez évi első negyedre kisorsolt esküdteket hívják be.

Döntvény a kártyaadósságról. Fontos elvi jelentőségű határozatot hozott tegnap a kuria váltótanácsa P. Kálmán tizezer frank erejéig perelte be P. B. bárót. A beperelt váltó ellen az alperes azzal a kifogással élt, hogy egy kártyaadósság fejében adta. A bíróságok az alperest elmarasztalták és az ítéletet a kuria is jóváhagyta azzal a megokolással, hogy a nem tiltott kártya követelés érvényes új jogügylet tárgya lehet és az új jogügylet alapján érvényesíthetővé válik.

REGÉNY-CSARNOK.

Jón, rosszon túl.

(Uri morál.)

HERBERT M. után Dr. MARGITAI.

Divora Andy különben »gondolkozó ember« aki évek óta keres filozófust, aki egyéniségének megfelelően, de mindezekig egyiknek sem került hálójába s azt mondja Kantról, Fichterről ép úgy, mint Schopenhaur és Nietzsche, hogy mindent egyiknek sem írta alá, amit állítanak, bár ezt nem is kívánja tőle senki. Jelenleg még leginkább Nietzsche felé hajlik s gondolkozva teszi most is félre »Jenseits von Gut und Böse«-jét.

— Zavarunk, kedves Andy, — kezdé Am Ring asszony véghetetlen sajnálat kifejezésével — én jól tudom, hogy nem nagyon szereted, de Márfa minden áron gratulálni akart születésnapodra.

— Születésnapom? viszonzá Andy vontattott némi orrhanggal, — nem épen tapintatos dolog ilyen szerencsétlen napra emlékeztetni az embert, csaknem olyan elavult szokás, mint a »kedves egészségére« a tüsszentéskor. Nem méltó korunkhoz. Ezt ugyan elhagytátok volna.

Egy kozmopolita világi savanykás arczkifejezésével veszi ki Márfa kezéből a japáni almavirág-csokrot.

— Főlséges cydoniák, ugy-e, bácsi? — kezdé Márfa, tavaszi üdvözlőre büszkén.

Divora ur összerázkódott

— Cydonia-csokor! mit akarsz ezzel mondani? — kérdé elhalványodva.

Márfa hangosan fölnevetett.

— No most azt se tudja a tudós ur, hogy ezt a virágot cydoniának hívják. Ugyan mi igazító van ebben?

Andy az utálat kifejezésével teszi a cydoniákat az asztalra.

— Borzasztó illata van, — mondá azután — tudjátok, hogy a virágillat betegé tesz.

Am Ring asszony aggódó szemekkel tekint öcsésére: jól emlékszek most már, hogy Andy mily különös ellenszenvet érez az ártatlan cydonia név iránt. Márfanak egy barátja szintén e regényes névvel van meg áldva s Andyt valóságos panik fogja el valahányszor az megjelenik, vagy hacsak emlegetik is. Azonban hogy Andy szerelmes legyen e zsemlye-szőke, igen fejletlen bakfis-be egyáltalán lehetetlen.

— Mily szörnyű ideges vagy jó Andym, — mondá gyöngéden, — kell valamit tenned drága egészségédért. Ugyan határozd el már magadat, hogy elkisérsz bennünket Meránba.. vagy talán kellemetlen emlék fűződik az isteni helyeinkhez?

— Kellemetlen emlék? ugyan hogy le-

hetsz ilyen tapintatlan? Egyáltalán nem. De hogy is gondolhatsz ilyet? — kérdi gyanakodó tekintettel.

— A nők örömet kombinálnak, jó Andy. De hogyha semmi alapja nincs, miért is nem kisérsz hát el?

— No hát megyek, kiáltá Andy hirtelen. — Ugyan mi kifogásom is lehetne Merán ellen? Igazán különös egy eszme!

Am Ring asszony szánakozva csóválja fejét, a mi épen nem kerüli ki Andy ur figyelmét.

— Talán beszámíthatatlannak tartasz, drága Marim? — kérdi gunyos hangon. — Meghiszem azt, hogy legörömebb helyeznél gyámság alá!

— Ugyan hagyd ezt az ostobaságot, — feleli Am Ring asszony határozottan. — A legokosabb lenne még, ha valami értelmes asszonyt keresnél magadnak; maguktól elmúlnának az idegesség, képzelődés.

— Késő! — feleli Andy melancholikus, csaknem siri hangon.

— Pedig nagyszertűen értesz az udvarlás-hoz Andy bácsi, — nevetett Márfa, — minek menekülsz mindig az eljegyzés elől. Tudod mit, ez bizony nem szép tőled. Istenem, az a sok megtört szív!

És Márfa nevet, akár egy bakfis, aki nem ismeri a szerelmet.

Divora ur félig tetszelegve, félig bosszankodva hallgatja ezt, mialatt Márfa néhány menütlépést próbál a parketen. Egyszerre csak elsörnyedten dugja be a nagybácsi kényes füleit. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Királyi hercegek uton.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

Ottó és Ferencz Károly főhercegek, az elhunyt Károly Lajos főherceg fiai, ma Bécsből Nizzába érkeztek, a honnan még az este tovább utaztak Ajaccioba, beteg testvérük: Ferencz Ferdinánd látogatására, kinél most csaknem az egész főhercegi család együtt van.

Pápay halála.

Budapest, január 7. (Saj. tud. táv.)

Pápay özvegyéhez a király Murzstegből meleg részvét táviratot intézett, úgy szintén a magyar kormány. Mária Valéria helyett báró Vécseyné főudvarmesterné fejezte ki a részvétet. Az özvegyhez már eddig is temérdek távirat érkezett. A holttestet holnap délután fogják beszentelni és a metzendorfi temetőben helyezik örök nyugalomra. A temetésen Ő felségét Lajos Viktor fogja képviselni.

Politika egy családi ünnepélyen.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

Gladstone volt angol miniszterelnök nejének tegnapi születésnap ünnepélyén az angol-örmény egyesület küldöttsége tisztelettel Gladstone lakásán. Az üdvözlő küldöttség szavaira neje helyett az ősz Gladstone felelt megköszönve az átnyújtott ajándékot. Majd azután heves szavakban fakadt ki a török szultán ellen, panaszai végén reményét fejezte ki aziránt, hogy nemsokára jobb idők köszöntenek be a szegény örmény nemzetre.

Chimay herceg Budapesten.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

A Rigó Jancsi regénye kezd mindinkább érdekessé válni. Ugyanis Chimay herceget, a napokban Budapestre várják. Jöveteléről a feleség is értesült s bizonyos aggálylyal néz Rigó Jancsival együtt e nem

várt vendéget, ki esetleg szétrebbenti őket egymástól. A regénynek legérdekesebb befejezése lenne, ha a nőt hazavinné, törvényes ura s a törvénytelen pedig ismét kezébe venné a vonót s muzsikálna a garasokért.

Az ötven millió kölcsön.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

A fővárosi pénzügyi gazdasági bizottság nem fogadta el az agrár-bank ajánlatát. Az ötven millió kölcsönre vonatkozólag, új tárgyalásokat rendelt el.

Metianu a fényűzés ellen.

Arad, január 7. (Saját tud. távirata.)

Metianu pásztorlevelet bocsájtott ki, melyben élesen kikel, a nők által századunkban, oly tulságos sokra emelt fényűzés ellen. Romlást lát e jelenségben, mely sokakat annyira elragad.

Tűzvész egy kolostorban.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.)

A »Reuther Office« jelenti Montréal-ból: Ama tűzvész alkalmával, mely egy petróleum lámpa felrobbanása következtében a Roberval melletti Orsolya-apáca kolostorban pusztított, hét szerzetesnő égett össze teljesen. A kolostor és az iskola-épület egészen romba dőlt.

KÖZGAZDASÁG.

Agrárszocializmus és az egyház.

Irta: Dr. T. Varga Dezső.

Örömmel üdvözljük szerzőt, érdekesen és mély belátással megírt munkájáért. Jól esik látnunk, mint foglalkozik mindjobban, behatóbban, buzgóbban a kath. papság, a reá bizott nyájnak anyagi ügyeivel, ideiglenes boldogítására is. Nincs illetékesebb ember az egészség hazában, ki jobban meg tudná mondani a nép baját, kívánságát, mint akármelyik kath. pap; ki nemcsak közöttük lakik a népnek, de annak rendszeren tanácsadója, meglátja s legelrejtettebb titkainak letéteményese. Nem is érzi jobban senki át a nép baját, mint a pap, ki lélekben atyja népének. Láttá, tudta már rég a papság, hogy pusztul a haza őseréjű népe, de segíteni nem tudott. Kötelessége a lelkiekkel törődni, ennek módját tanulta, az anyagi dolgok másokhoz tartoznak. Hanem a baj nőtön nő, a közszegénység mind nagyobb és nagyobb mérveket ölt. itt tenni kell. S mert más nem tesz, tenni kell a jó pásztoroknak, a papoknak. És tesznek is. Ujabb és újabb munkák jelennek meg papi kézből, hol a nép baját írják meg s orvosságot keresnek, ajánlanak. Átkutatják a külföld iratait, próbálkozásaiuk eredményét, üdvös útjait s munkájuk eredményét a lelkesedés erejével, igyekeznek gyümölcsözővé tenni. Ilyen munka a Vargáé is. Alapos tudással tárja fel a bajt, kiváló gondal válogatja meg az eszközöket a gyógyításhoz, aztán igyekszik meggyőzni az olvasót, hogy ha a külföldön sikerül, nekünk is sikerülni fog megmenteni a népet. Ajánljuk e művecskét olvasóinknak, ajánljuk mindazoknak, kiknek szívét megindította a napról-napra növekvő nyomor látása, ajánljuk mindenkinek, ki a mai helyzetet tisztán látni s a gyógyulás eszközeit ismerni akarja.

A munka fenti czimen rendelhető meg. Esztergomban, Buzárovits Gusztáv könyvkereskedőnél. P—y.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. jan. 5-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 7.40 Uj buza 7.30 Kétszeres buza, 5.80—5.70. Rozs 5.90—5.80 Arpa 4.10—4.00 Zab 5.00—4.90 Tengeri 3.40 uj 3.30 Borsó 15.—Lencse 17.—Bab 6.80. Köleskása 11.50 Burgonya 2.40. 100 kiló Lángliszt 13.70. Zsemlyelisz 12.70.

Fehérkenyér liszt 12.20 Barnakenyér liszt 10.50 széna fuvarral 2.50 Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 60.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.10, tölgy 2.90, eser 3.30. 100 kiló marhahus —.52. Öntött gyertya —.54. Lámpaolaj —.50. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 33.—, szappan 25.—, birka gyapju — magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 34.— uj bor 21.—, mész 1.—, kemény faszén 1.70, puha faszén —, kendermag 7.00 köles 4.80 repce 10.50, dió 17.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 64, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 28, bors 1.10, paprika 1.50 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere —. 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. január 5-ről egy pár első rendű jármás ökör 250—300 egy pár másodrendű jármás ökör 200. 245, egypár harmadrendű jármás ökör 100, 190. 1 pár fejős tehén 72—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 62—80 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—65, 1 drb. veres borju 9—14 1 drb. fél éves borju 16—26. 1 drb egy éves borju 23—40. két éves borju 32. 58. 1 drb. hizott sertés 44, 72. 1 pár fél éves 19. 25 —, 1 pár egy éves sertés 34 45, 1 pár két éves sertés 54 75, egy drb. jó igás ló 55 75, 1 pár ökrbőr 16—21. egy pár tehénbőr 12—15 borjubőr 4—5,— 1 pár lóhbőr 7.—10. 1 pár juh bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi jan. hó 5-ről: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 150 hltr, rozs 500 hltr, árpa 100 hltr. zab 150 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 700 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 380 drb, félhizott 250, sovány 200, süldő 350, malacz 160, hizott marha 15, jármás ökör 250, fejős tehén 200, borju 144, bivaly 5, juh és kecske 40 16 200.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Csillag Anna személyesen az eladónő!!

ÉN CSILLAG ANNA

185 cm. hosszú Loreley-hajammal, melyet az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem s mely az egyedüli szer a **hajkihullás** ellen, elősegíti a **hajnövést** s **erősíti a hajbort**; uraknál elősegít telt és **erős szakállnövést**. Rövid használat után ugy **a haj**, mint a **szakállnak** természetes szint és sűrűséget kölcsönöz és megóvjá korai őszüléstől a legmagasabb korig. Ára egy tégelynek 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 frt.

Naponta szétküldés az egész világba az összeg beküldése, vagy utánvét mellett.

CSILLAG ANNA **BÉCS,** I., Seilergasse 9. szám.

Csillag Anna fésű kezesség mellett törhetetlen ára 1 frt.
Csillag Anna hajkefe a legfinomabb ára 1 frt 50 kr.

Csillag Anna 6 nagyságának!

Kérem alantí czimemre Kiehmansegg grófné, kormányzó nő exellenciája részére Wien, Herrngasse, három 2 frtos tégely hajkenőcsöt küldeni, a mely már eddig is kitünően bevált. Tisztelettel **Pletzl Irma** 6 exellenciája komornája.

Salatina Csehországban.

T. **Csillag Anna** kisasszony!

Legyen szives nekem kitünő kenőcséből két tégelyt, a használati utasítással együtt, czimemre postautánvét mellett küldeni.

Hercegy Auersperg Ferenec.

T. **Csillag Anna** kisasszony!

Kérem az ön híres hajkenőcséből nekem egy tégelyvel küldeni.

Gróf Conveg Feltn.

Bács.

Bakony-Szt.-László.

Csillag Anna kisasszony!

Postai utánvét mellett kérek az ön híres pomádéjából két tégelyvel.

Id. Esterházy Imre gróf.

Igen tisztelt **Csillag Anna** k. a.!

Sokat hallottam az ön kenőcsének kitünő hatásáról s azért kérek egy nagy tégelyvel postafordultával küldeni. Kiváló tisztelettel

Id. Gróf Esterházy László.

Csillag Anna kisasszonynak!

Felkérem önt, hogy kitünő kenőcséből egy tégelyt postafordultával részemre küldeni sziveskedjék.

Reichenberg. *Loeay Liebig Lajos.*

T. **Csillag Anna**!

Az ön híres hajkenőcséből kérem küldjön számomra egy tégelyvel.

Abauj-Szemere. *Pallavicini A. örgróf.*

T. cz.

Postautánvét mellett kérek egy tégelyt az ön biztos hatású hajkenőcséből.

Pickfeld. *Wurmbrandt Anna grófnő.*

T. **Csillag Anna** k. a.!

Kérem sziveskedjék nekem postafordultával két tégelyvel küldeni az ön kitünő hajkenőcséből.

Prága. *Reindorf Reueck L.*

cs. és kir. kapitány özvegye.

T. **Csillag Anna** kisasszony!

Legyen oly szives, küldjön nekem az ön kipróbált hajkenőcséből három tégelyt.

Trient, Tirol. *Ebensteine Girardi Jacob.*

T. **Csillag Anna** urnőnek!

Kérem nekem ismétellen küldeni 4 tégelyvel az ön kitünő hajkenőcséből.

Gothen (Anhalt.) *Carolath hercegnő.*

T. **Csillag Anna** k. a.!

Kérem postafordultával az ön híres hajkenőcséből még egy tégelyvel küldeni.

Graz, Hofgasse. *Dr. Bárány Neupauer Sándor.*

T. **Csillag Anna** k. a.!

Tisztelettel kérem, legyen szives nekem az ön kitünő hajkenőcséből egy tégelyvel küldeni postai utánvét mellett.

Küpsöd. *Gróf Starhemberg Guido.*

„Egyetlen Natália” Pomádé egyedüli szépítő-szer, a mely az arcnak szép és idült kinézetét létre hoz, simítja az arcon levő ráncokat és az arcon előforduló pattanások, Vimmerlik, persenek egész tisztára elmúlnak.

„Egyetlen Natália” Pomádé egyszerű és hatása biztos és azért is ne hiányozzon egy női toilettaszatlon sem. **Ára egy tégelynek 2 frt. Natália-puder 80 kr. Natália-szappan 50 kr.**

8—1—10

Főraktár: **Csillag Anna**, Bécs, I., Seilergasse 9.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.

Magyarország legrégebb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegnőnek ő császár és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaikat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 12—52

Műhímzés.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.